

Карантинні та інші види шкідників запасів

В Україні поширено більше 100 видів комірних шкідників, які пошкоджують зерно і зернову продукцію впродовж зберігання.

Наприклад, пошкоджене комірним довгоносиком зерно пшениці втрачає до 50% ваги, кукурудзи - 35%, також істотно знижуються його харчові, фуражні та посівні якості.

Шкідники зернових запасів мають високу потенційну здатність до розмноження, тому за тривалого зберігання зернопродуктів та

сприятливих для розвитку комах умов, їх кількість може різко зростати. Передусім шкідники хлібних запасів небезпечні для насіння.

Живлячись зерном шкідники забруднюють його екскрементами, шкірками від линянь, відмерлими особинами, павутинням. Зерно склеюється в грудки, ущільнюється, в ньому підвищуються температура і вологість. З пошкодженого зерна одержують неякісне, з погіршеними хлібопекарськими та смаковими якостями борошно. Пошкоджене зерно набагато швидше заселяють плісняві гриби, які синтезують отруйні для людей і тварин мікотоксини, виділяють канцерогенні речовини.

Розширення торговельних і науково-технічних відносин між країнами, збільшення обсягу імпортової продукції створює серйозну небезпеку щодо проникнення на територію України карантинних шкідників. Найпоширенішими видами карантинних шкідників хлібних запасів є капровий жук, китайський зерноїд, чотирьохплямистий зерноїд, бразильська бобова зернівка, арахісовий зерноїд, каптурник багатоїдний і інші.

Лише за комплексного підходу можливе впровадження якісного фітосанітарного контролю в Україні — на рівні європейських і світових стандартів та ефективний захист рослинного багатства країни від небезпечних шкідливих організмів. На території України діє відповідно до Законів України «Про карантин рослин», «Про захист рослин» і підзаконних актів Система фітосанітарного контролю, які адаптовані до міжнародних стандартів щодо проведення фітосанітарних заходів Міжнародної конвенції захисту рослин

Комплекс карантинних заходів спрацьовує за умови належної кваліфікації спеціалістів, які їх проводять: із застосуванням глибоких знань із морфології, біології, етології, закономірностей сезонної і багаторічної динаміки чисельності шкідливих карантинних комах на тлі зміни клімату, глобального потепління, непередбачуваних сукцесій тощо. Та й сам перелік цих шкідливих організмів постійно змінюється, оскільки одні комахи йдуть «у тінь», інші стабільно, впродовж багатьох років, тримають карантинщиків у напрузі, деякі, раптово з'явившись, — зникають, а інші потужно нарощують свою шкідливість, розширюючи ареал і збільшуючи щільність популяції. Для збереження якості зернових запасів необхідно проводити постійний контроль та вживати профілактичні заходи:

Санітарно-гігієнічні заходи. Зерносховища повинні регулярно прибиратися та дезінфікуватися. Усі залишки зерна та суміші слід видаляти, бо вони можуть бути місцем розмноження шкідників.

Контроль температури та вологості. Шкідники активно розмножуються в теплих і вологих умовах, тому важливо підтримувати оптимальний мікроклімат у сховищах.

Фумігація.

Сортування і очищення зерна. Регулярне сортування та очищення зерна видаляє Зберігання зерна є одним із ключових етапів на шляху від поля до столу. Однак у цей період зернові запаси можуть стати легкою здобиччю для комірних шкідників — комах, кліщів, які активно розмножуються та живуть в умовах зерносховищ.

Під час зберігання особливу увагу необхідно звернути на вологість зерна. Вона в жодному випадку не має перевищувати норм, установлених окремо для насіння та продовольчо – кормового зерна. У разі тривалого зберігання вологість краще зменшувати на 2-4% порівняно з нормами – це значно посилює його стійкість до ураження шкідниками, обмежує їхню життєдіяльність.

Одним із ефективних запобіжних заходів боротьби з комірними шкідниками зернових культур є охолодження зерна. Його можна застосовувати як профілактично, так і з метою пригнічення життєдіяльності більшості шкідників. Для цього достатньо температуру зернової маси довести до 8-10°C. При 5-6°C термін надійності зберігання збільшується втричі. Охолодження виконують у холодну суху погоду за допомогою провітрювання.

Насіння з високою вологістю (17-20%) не можна охолоджувати нижче -5°C, інакше воно може знизити схожість; продовольче і фуражне зерно можна охолоджувати при будь –якій низькій температурі.

Державний фітосанітарний інспектор
Головного управління
Держпродспоживслужби в Полтавській області

С. Надтока